

SOCIAL- OCH HÄLSOVÅRDSUTSKOTTETS BETÄNKANDE 10/2007 rd

Regeringens proposition med förslag till lag om ändring av 7 c och 10 a § i lagen om klientavgif- ter inom social- och hälsovården

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 9 oktober 2007 en proposition med förslag till lag om ändring av 7 c och 10 a § i lagen om klientavgifter inom social- och hälsovården (RP 101/2007 rd) till social- och hälsovårdsutskottet för beredning.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- regeringsråd Pekka Järvinen, social- och hälsovårdsministeriet
- social- och hälsovårdsdirektör Jussi Merikalio, Finlands Kommunförbund.

PROPOSITIONEN

I propositionen föreslår regeringen att lagen om klientavgifter inom social- och hälsovården ändras. Avgiften för långvarig anstaltsvård justeras och grunderna för att bestämma inkomst av skog ändras. Avgiften ska utgöra 82 % av klientens nettoinkomster. Det minimibelopp som klienten ska ha till sitt personliga förfogande stiger samtidigt med 10 euro till minst 90 euro. De föreslagna ändringarna grundar sig på en ändring av folkpensionslagen, där den begränsningen för institutionsvården i anknytning till utbetalning av folkpension slopades.

Då det gäller avgifter som bestäms enligt betalningsförmågan, t.ex. inom barndagvård och

långvarig anstaltsvård, beaktas inkomst av skog kalkylmässigt till skillnad från andra inkomster. Sedan förmögenhetsbeskattningen slopats har man inte längre tillgång till uppgifter utifrån vilka kalkylmässig inkomst av skog kan fastställas. Enligt förslaget ska grunden för inkomst av skog i framtiden utgöras av den genomsnittliga avkastning från skog som fastställs av skattestyrelsen.

Den föreslagna lagen avses träda i kraft den 1 januari 2008. Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2008 och avses bli behandlad i samband med den.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Vid långvarig institutionsvård bestäms klientavgiften utifrån vårdtagarens betalningsförmåga. Avgiften ska täcka kostnaderna för vård, omsorg och uppehåll. Inga andra avgifter tas ut av de som vårdas på institution. Enligt 2 § 1 mom. i lagen om klientavgifter får den avgift som läggs fast utifrån betalningsförmågan vara högst så stor som kostnaderna för att tillhandahålla tjänsten.

I regeringsprogrammet sägs att gränserna mellan öppen respektive sluten vård gradvis ska undanröjas. Syftet är att förtydliga den kommunala äldreomsorgen för att divergerande bestämmelser om öppen respektive sluten vård inte ska ha en snedvridande effekt på tillhandahållandet av och tillgången till kommunal äldreomsorg. Den första åtgärden är att folkpension kommer att betalas ut utan avdrag för sluten vård från och med 2008. Förslaget är bra och lämpligt anser utskottet och understryker att valet mellan öppen och sluten vård måste grunda sig på vårdtagarnas egna behov.

Förslaget att höja den högsta klientavgiften från 80 till 82 procent av nettoinkomsterna beror på att begränsningar i folkpensionen på grund av sluten vård har slopats (RP 95/2007 rd). Höjningen föreslås bli genomförd kostnadsneutralt för att de som är intagna för kommunal eller statlig sluten vård eller för långtidsvård ska kunna behålla ungefär samma ekonomiska villkor som tidigare. Efter lagändringarna kommer vårdtagarnas pensioner och klientavgifter att stiga på samma sätt som kommunernas inkomster från klientavgifter och skatter. Ökningen i statens utgifter för folkpensioner kommer att finansieras genom att statsandelen till kommunerna för social- och hälsovård minskas med 44 miljoner euro (RP 83/2007 rd). Staten står för den utgiftsökning på 1,8 miljoner euro som beror på kravet att minimibeloppet för folkpensionsfondens finansieringstillgångar ska var minst 4 procent. När inkomsterna från klientavgifter stiger med 41 miljoner euro och skatterna ökar med två

miljoner euro faller det på kommunerna att skjuta till ungefär en miljon euro för inkomstökningen till pensionstagare.

Pensionstagarna med de lägsta inkomsterna får högst 33 euro till att röra sig med i månaden när folkpension ges ut till fullt belopp också vid sluten vård, trots att klientavgiften stiger. Merparten, ungefär två tredjedelar av dem som får sluten vård, hör till denna grupp. Enligt uppgift kommer de som får högst 600 euro i pension i månaden att få mer pengar att röra sig med. Om pensionsinkomsterna är större minskar däremot de disponibla medlen. De disponibla medlen minskar med ungefär 10 euro i månaden om arbetspensionen är omkring 1 200 euro i månaden, uppger regeringen i propositionen. Personer som får långvarig öppen vård riskerar att få mindre pengar att röra sig med än vid sluten vård, påpekar utskottet. Följaktligen bör det utredas om det behövs nya regler för disponibla medel vid öppen vård.

I 11 § i lagen om klientavgifter sägs det att en avgift för socialvårdsservice och en avgift för hälsovård som bestämts enligt betalningsförmågan ska efterskänkas eller nedsättas om förutsättningarna för personens eller familjens försörjning eller personens lagstadgade försörjningsplikt äventyras av att avgiften tas ut. Dessutom kan kommunen eller samkommunen sänka avgiften eller låta bli att ta ut den om det är befogat från vårdsynpunkt. Tack vare de flexibla reglerna har myndigheterna stor prövningsrätt, men de kan ge upphov till orättvisa situationer i till exempel familjer, om den make som har högst inkomster tas in för långtidsvård. När klientavgifterna ses över bör det undersökas om bestämmelsen kan preciseras, påpekar utskottet.

Förslag till beslut

Med stöd av det ovan anförda föreslår social- och hälsovårdsutskottet

att lagförslaget godkänns utan ändringar.

Helsingfors den 23 oktober 2007

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Juha Rehula /cent
vordf. Sirpa Asko-Seljavaara /saml
medl. Risto Autio /cent
Maria Guzenina-Richardson /sd
Hannakaisa Heikkinen /cent
Arja Karhuvaara /saml
Anneli Kiljunen /sd

Marjaana Koskinen /sd
Jukka Mäkelä /saml
Päivi Räsänen /kd
Paula Sihto /cent
Satu Taiveaho /sd
Erkki Virtanen /vänst
ers. Tapani Tölle /cent.

Sekreterare var

utskottsråd Harri Sintonen.